

DISCURS DE CLOENDA DE L'HOMENATGE A VERDAGUER*

JORDI BONET I ARMENGOL

Després d'haver escoltat aquests parlaments que en pocs minuts han subratllat aspectes diversos del nostre gran poeta nacional, Mossèn Cinto Verdaguer, en què tant els doctors Bonastre i Pladevall i la senyora Helena Cambó ens han acostat a la seva figura, corprèn com ens cal sentir-nos deutors de la seva obra. Fa un segle m'havia explicat el meu pare –i permetin aquest bon record familiar–, que de la mà del meu avi, catedràtic de Química Orgànica a la Universitat de Barcelona, havia assistit a l'enterrament del gran poeta. Quaranta anys més tard a casa nostra se celebrà en la intimitat l'acte no oficial de commemorar el centenari del seu naixement. Era el 17 de maig de 1945. Tot just s'havia autoritzat la publicació de la seva obra completa, però amb la presidència de Josep Puig i Cadafalch i assistint personalitats com Jordi Rubió, Carles Riba, Josep M. de Segarra, Miquel Coll i Alentorn, Ramon Aramon, Maurici Serrahima, etc., es féu un acte que clogué Segarra llegint «Els dos campanars» d'una manera que encara sembla que ressoni en les meves orelles. Tenia vint anys i em despertà l'admiració pel poeta i l'afany de plena fidelitat a Catalunya que sempre més mantindré al costat de l'arrelament de la Fe rebuda i que és també quelcom que ens dóna força. Verdaguer continua avui despertant aquests sentiments de catalanitat que el cristianisme forjà en aquest país nostre.

Deixeu que expliqui un fet poc conegut, Verdaguer havia anat a Mallorca, convidat per l'arxiduc Lluís Salvador d'Habsburg, concretament a Miramar, és a dir al lloc on Ramon Llull havia iniciat la seva obra.

Ho explica el mateix arxiduc, en un escrit en la llengua pròpia del país, però en faré només un resum.

* Celebrat en sessió del dia 20 de novembre del 2002.

Era cap al tard, l'hora de sopar, i Mossèn Cinto no hi era. L'arxiduc l'anà a cercar i el trobà en silenci mirant el cel estrellat: «Deixeu-me encara uns instants contemplar aquesta meravella», li digué el poeta.

Després al oferir-li l'arxiduc d'anar a Tunísia amb l'embarcació que tenia fondejada a la Foradada, Verdaguer li respongué que no podia acceptar la invitació car tenia el compromís de ser a Barcelona. L'arxiduc insistí assegurant que fora a temps a lloc, però Mossèn Cinto replicà: «La Moreneta em diu que no puc acompanyar-vos, no arribaria a temps.»

El cert és que «El Nixe» anà a Tuníssia, però un fortíssim temporal impedí l'assegurat i puntual retorn. El comentari amb que l'arxiduc clou el seu record és d'una lloança al gran poeta, no únicament per la intuïció sinó per la seva mística contemplació de la immensitat de la creació i la sensibilitat corprenedora del que Santa Maria de Montserrat li havia inspirat.

Una altra vegada, just un mes després dels actes dedicats a A. Gaudí, ens retrobem en un just homenatge a una de les grans figures que Catalunya ha donat al món. També un fet difícil d'explicar les ajunta, a part de les celebracions que aquest any 2002 s'estan fent. Moriren a Barcelona un mateix dia 10 de juny, encara que separats 24 anys. L'un procedent de la Plana de Vic, l'altre del Baix Camp. Els dos enamorats del Cap i Casal que estimaven com a propi, perquè representava amb la seva empenta les possibilitats que podien obrir-se als catalans gràcies a la gran ciutat. Un amb els edificis que hi havia bastit, amb el Temple que era gairebé la raó de la pròpia existència i que somniava amb la «nova arquitectura» que oferia al futur. L'altre autor de l'*Oda a Barcelona* i dels poemes èpics que exposaven en llengua catalana, un la gesta hispànica amb l'*Atlàntida*, l'únic poema èpic que ho glossa, escrit no pas en la llengua dominant que volia imposar-se arreu, l'altre, el *Canigó*, que ho fa del despertar de la nació catalana amb la creu dalt del seu cim. Quin contrast amb l'aberrant condemna d'uns polítics centralistes que fins blasraven, en aquells moments, la possibilitat de l'ensenyament del catecisme en català que el bisbe Morgades havia proclamat.

Verdaguer era el poeta que havia aconseguit que la pròpia llengua recuperés la dignitat, que uns segles de decadència en els que també la imposició política l'havia arreconat, i l'havia convertit en la veu que proclamava un dels fets transcendents de la història: la descoberta d'un nou continent.

Quin contrast. Quines diferències de manera de pensar, també de manca de sensibilitat i de respecte, entre uns pobles que Verdaguer entreveia que difícilment podrien viure agermanats. I aquesta visió també la compartia el gran arquitecte. La força demogràfica, uns segles d'imposicions aconseguïdes per la força de les armes, com podien donar un bon resultat positiu. I Verdaguer prou que se'n lamentava i si trobava comprensió en alguns eminents homes de lletres de l'Espanya castellana com Menéndez y Pelayo, continuaven aclaparadors els mots amb què un gran poeta havia definit el gran defecte de les terres

Centenari de la naixença de
Jacint Verdaguer

17 maig 1945

Impremta de la Vida

critica J. Puig

Verdaguer

J. Serra

M. Bell i Ullastol

R. Aramon i Sana

Manuscrits

Karvan Surryez

Imprempta de la Vida. de Joseph Cuatrecasas—Universitat, 7, Barcelona

Andreu

M. Bell

Karvan Surryez

—
IDILIS Y CANTS MÍSTICHS
—

Pàgina en blanc de l'edició d'*Idilis y Cants Místichs*, amb les signatures dels presents a la commemoració del centenari del naixement de Jacint Verdaguer.

mesetàries: «desprecia cuanto ignora». Unes realitats que entre tots hem d'esforçar-nos perquè puguin ser superades.

Verdaguer inspirador dels nostres artistes és el que hem volgut glossar aquests dies i que avui amb tota solemnitat ens plau de proclamar.

Amb les Belles Arts, que parlen un llenguatge universal, volem com feren tants dels nostres artistes agrair el que Mossèn Cinto féu a favor de la cultura i del patriotisme comú de la gent que han viscut, vivim i viuran en aquest espai que compartim de la Mediterrànea nord-occidental.

Des de Montserrat, des del Canigó, al llarg del Pirineu i també cap a les terres valencianes i mar enllà, cap a les illes. Gràcies Mossèn Cinto!